

Behandelformulier

Vergadering	AB-VRH
Datum vergadering	11-4-2025
Agendapunt	4
Indiener	Directie VRH
Steller	Gabel/Yedema

Onderwerp	Financiën VRH
Doel	Besluitvorming
Aanleiding	Reguliere planning & control cyclus.
Samenvatting	<i>Toelichting op de kaders en begroting</i> De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert op het gebied van brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij calamiteiten, de regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing en (tot 1 april 2025¹) de meldkamertaak voor ambulancezorg. De gemeenten financieren veruit het grootste deel van de begroting (86%). Gemeenten financieren met name de uitvoering van brandweezorg, dat 75% van de begroting omvat. De overige taken van de VRH worden (mede) gefinancierd door het Rijk (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding: BDUR) en – tot 1 april 2025 – de Regionale Ambulancevoorziening Haaglanden (RAVH). Ten aanzien van de BDUR is door het Rijk een korting van 10% aangekondigd, en om deze reden verwerkt in de ontwerp-begroting. De grotendeels gemeentelijke financiering staat als gevolg van het 'ravijnjaar' onder druk. Om deze reden hebben de gemeenten in Haaglanden aan alle gemeenschappelijke regelingen – waaronder dus ook de VRH – gevraagd om bezuinigingen (ter waarde van 6,2%) en effecten daarvan in kaart te brengen voor het begrotingsjaar 2026. Als onderdeel van dit verzoek is kritisch gekeken naar de overhead van de VRH. In dit kader is door Adviesbureau Berenschot een benchmark uitgevoerd waarbij de VRH is vergeleken met andere veiligheidsregio's. Uit deze benchmark blijkt dat de overhead van de VRH met 16% aanzienlijk lager ligt dan het landelijk gemiddelde van 21% bij veiligheidsregio's. Deze lage overhead komt voort uit eerdere bezuinigings- en besparingsopdrachten die de VRH heeft uitgevoerd. Vanuit financieel oogpunt zijn hierdoor de besparingsmogelijkheden volledig benut. Tegelijkertijd is ook merkbaar dat een lage overhead de organisatie kwetsbaar maakt. Omdat de begroting van de VRH hoofdzakelijk bestaat uit personele en materiële lasten op het gebied van brandweezorg, is ook hier kritisch naar gekeken. Hierbij is een vergelijking gemaakt met de overige brandweerkorpsen in Nederland, zowel binnen de G4² als daarbuiten. Uitkomst hiervan is dat de kazernes in Haaglanden – in vergelijking met andere regio's – druk zijn. Deze drukte kan worden verklaard door de

¹ De VRH, RAVH (Regionale Ambulancevoorziening Haaglanden) en Gemeente Den Haag-GGD Haaglanden zijn overeengekomen de meldkamertaak voor ambulancezorg per 1 april 2025 over te dragen aan de Gemeente Den Haag-GGD Haaglanden (als onderdeel van de RAVH). Deze overdracht is ook verwerkt in een nieuwe versie van de gemeenschappelijke regeling van de VRH; deze versie is onlangs aan de raden voorgelegd.

² Regio's met daarin de 4 grote steden in Nederland (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht).

	compactheid van de regio Haaglanden in combinatie met een hoog aantal inwoners in combinatie met een hoge bevolkingsdichtheid. Deze regionale kenmerken leiden ertoe dat de brandweezorg op veel plekken in Haaglanden door beroepsmedewerkers moet worden ingevuld. In deze gebieden ligt het aantal meldingen per dag simpelweg te hoog om te kunnen werken met brandweervrijwilligers. Een geheel of gedeeltelijke invulling van brandweezorg door vrijwilligers is in Haaglanden alleen mogelijk op kazernes in het Westland, Midden-Delfland en Wassenaar. Voor een aantal kazernes in deze gebieden geldt dat het aantal incidenten dusdanig hoog ligt, dat de grenzen van het werken met vrijwilligers in zicht beginnen te komen. De kosten voor vrijwilligers zijn vanzelfsprekend lager dan de kosten voor beroepsmedewerkers. Een bezuinigingsstaakstelling van 6,2% is in de praktijk daarom alleen te realiseren door een beroepskazernes (met bijbehorend personeel³) te sluiten en naar rato ook bezuinigingen door te voeren in de piketorganisatie en overige afdelingen op gebied van o.a. oefenen, risicobeheersing en operationele voorbereiding. Een sluiting van een kazerne werkt zowel lokaal (directe omgeving van een kazerne) als regionaal door. Vanzelfsprekend betekent het sluiten van een kazerne dat brandweervoertuigen van verder gelegen kazernes moeten komen. Concreet betekent dit dat het langer duurt voordat gestart kan worden met het effectief bestrijden van een incident en/of de gevolgen daarvan. Hoe risicovoller de bebouwing en meer verdicht een gebied is, hoe groter de impact is van deze langere opkomsttijden. Voorbeelden van gebieden met een verhoogd brandrisicoprofiel zijn gebieden met veel oude bebouwing, hoogbouw en portiekwoningen. Dat een sluiting van een kazerne betekent dat het werk moet worden overgenomen door andere kazernes, leidt niet alleen tot langere opkomsttijden. Het leidt er ook toe dat de werkdruk van de te sluiten kazerne moet worden verdeeld over kazernes die toch al bovengemiddeld druk zijn⁴. Voor een aantal beroepskazernes geldt daarbij dat – in geval van een sluiting – het werk deels bij vrijwillige kazernes terecht komt. Immers, het sluiten van een kazerne betekent niet dat het aantal incidenten als gevolg daarvan verdwijnt: het werkaanbod zal niet dalen door een bezuiniging. Het sluiten van een kazerne vermindert daarnaast ook de mogelijkheden om snel en effectief op te treden bij incidenten die gelijktijdig plaatsvinden, hetgeen in een drukke regio als Haaglanden regelmatig voorkomt. Tot slot vermindert dit ook de slagkracht van de brandweer, oftewel het vermogen om snel, veel brandweervoertuigen naar een incident te kunnen sturen. Een recent voorbeeld hiervan is de grootschalige inzet van de brandweer tijdens de explosie aan de Tarwekamp in Den Haag. Het is als gevolg van de verwachte bevolkingsgroei, toenemende verdichting en risico's die samenhangen met de energietransitie niet realistisch om te verwachten dat de incidenten qua aantal en impact de komende jaren zullen afnemen. Deze ontwikkelingen geven daardoor op dit moment geen ruimte om te bezuinigen op het brandweezorg-niveau. Daarnaast geldt als kanttekening dat deze bezuinigingen hoofdzakelijk in personele kosten moeten worden gevonden, en daarop wet- en regelgeving t.a.v. (gedwongen) ontslagen van toepassing is. Dit betekent dat het niet opportuun is dergelijke bezuinigingen op korte termijn (voor het begrotingsjaar 2026) te realiseren.
--	---

³ Het invullen van een 24/7 basiseenheid vereist circa 30 fulltime brandweermensen.

⁴ Deze druk is overigens op dit moment al een nadrukkelijk aandachtspunt in de opgaven waarvoor de VRH gesteld staat op het gebied van duurzame inzetbaarheid van uitrukpersoneel.

Het bestuur van de VRH heeft daarom gezocht naar besparings-mogelijkheden die niet het veiligheidsniveau in Haaglanden aantasten. De mogelijkheden die het bestuur van de VRH in dit kader ziet, leiden ertoe dat de begroting in 2026 met 4% kan worden verlaagd en bestaan uit:

1. Het realistischer en scherper begroten. Dit houdt onder andere in dat:
 - a. niet meer alleen zekere inkomsten, maar ook ingeschatte inkomsten worden begroot;
 - b. gelet op de huidige ontwikkelingen in de markt, vooraf vertragingen in de realisatie van aanbestedingen worden ingeboekt.

Met het scherper en realistischer begroten kan in 2026 een besparing van circa € 1,2 miljoen (1 %) worden gerealiseerd. Daar staat tegenover dat de begroting door deze maatregel een minder grote mate van zekerheid zal bieden. Gelet op de beperkte weerstandscapaciteit van de VRH, neemt hierdoor de kans op een tekort toe.

2. Het gebruiken van de in 2024 gevormde bestemmingsreserve om zo de gemeentelijke bijdrage in 2026 incidenteel te verlagen. Dit is een maatregel die het VRH-bestuur eerder heeft getroffen om te anticiperen op het ravijnjaar en bespaart de gemeenten in 2026 in totaal € 3,3 miljoen (3 %).

Deze twee maatregelen komen bovenop de bestaande efficiency-maatregel die is opgenomen in het huidige financieel verdeelmodel⁵. In dit model is namelijk ingebouwd dat de mutatie van het aantal inwoners niet voor 100%, maar voor 25% in de inwonerbijdragen wordt verdisconteerd. Hiermee is – op basis van het aantal inwoners dat in de periode 2015-2024 met 100.000 is gestegen in de regio Haaglanden – een besparing van in totaal ruim € 7 mln. gerealiseerd.

Toelichting op de jaarrekening

Ook in 2024 is het de VRH gelukt om binnen de financiële kaders te blijven, met een voordelig resultaat van € 3,8 miljoen (circa 3 % van de VRH-begroting). Dit voordelig resultaat kent verschillende oorzaken die alle incidenteel van aard zijn. Voor een belangrijk deel komt dit voordelig resultaat voort uit de vertraagde levering van materiaal en dienstverlening. De vertraging leidt tijdelijk tot lagere kapitaallasten. Dit voordeel verdwijnt dus bij daadwerkelijke levering van onder meer 12 tankautospuiten, 3 terreinvaardige tankautospuiten, 10 hoogwerkers en 5 hulpverleningsvoertuigen en leidt ertoe dat de kapitaallasten in 2027 met circa € 3 miljoen zullen stijgen (zie ook hoofdstuk 4.5.4 in bijgevoegde begroting).

Een ander deel van het voordelig resultaat heeft betrekking op extra rijksfinanciering (Brede doeluitkering rampenbestrijding) die de VRH heeft ontvangen en is bestemd voor de versterking van (toekomstige) crisisbeheersing en informatievoorziening. Om te komen tot een gerichte en effectieve besteding van deze extra middelen, is meer tijd nodig gebleken. Om deze reden is besloten met dit deel van het voordelig resultaat (€ 0,6 mln.) een bestemmingsreserve te vormen voor de doelen die het Rijk aan deze gelabelde middelen heeft verbonden.

In navolging van voorgaande jaren, heeft het bestuur ook dit jaar besloten de post 'onvoorzien' niet in rekening te brengen bij de gemeenten. Dit leidt tot een voordeel van € 0,2 miljoen.

Het resterende deel van het voordelig resultaat (€ 3 miljoen) wordt naar rato van de inwoner-bijdragen terugbetaald aan de gemeenten in de regio Haaglanden.

⁵ Conform bestuurlijke afspraak, wordt dit verdeelmodel in 2026 opnieuw geëvalueerd.

	<i>Toelichting op het accountantsverslag</i> De accountant heeft bij de jaarrekening over boekjaar 2024 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van getrouwheid. Dit betreft zowel de financiële situatie als de rechtmatigheidsverklaring⁶ van (het bestuur van) de VRH. In het accountantsverslag is een aantal aanbevelingen opgenomen waarmee de VRH-organisatie verder kan worden geoptimaliseerd. Vanzelfsprekend worden deze aanbevelingen ter harte genomen.
Gevraagde beslispunten/ voorstellen	Het bestuur van de VRH wordt gevraagd: 1. Kennis te nemen van het accountantsverslag; 2. De jaarrekening vast te stellen; 3. In te stemmen met de in de jaarrekening voorgestelde resultaatbestemming. 4. In te stemmen met de ontwerpbegroting en de herziene ontwerpbegroting 2025; 5. Te besluiten om – door tussenkomst van de burgemeesters en middels bijgaande oplegnotitie – aan de gemeenteraden aan te bieden (cf. Wgr): a. Ter zienswijze: de ontwerpbegroting en de herziene ontwerpbegroting 2025 b. Ter kennisname: de kaderbrief, de jaarrekening en het accountantsverslag. 6. Te besluiten om ter advisering, bovenstaande financiële documenten aan de Financiële Adviescommissie aan te bieden.
Financiële consequenties	Zie samenvatting.
Personele consequenties	N.v.t.
Overige consequenties	N.v.t.
Samenhang met andere voorstellen/ eerdere besluitvorming	N.v.t.
Communicatie	Zie te volgen procedure (communicatie richting raden en financiële adviescommissie).

⁶ Als gevolg van een wetswijziging is de rechtmatigheidscontrole verschoven van de accountant naar (het dagelijks bestuur van) de VRH. Dit betekent dat het dagelijks bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid van de baten en lasten door middel van de rechtmatigheidsverklaring.

Gevolgde procedure/ gepleegde afstemming	Met wie/welk gremium? AB Overleg ambtenaren gemeenten (financieel en OOV) DB	Wanneer? 31 januari 2025 20 maart 2025 28 maart 2028	Uitkomst? Vaststelling van de kaderbrief vormt de inzet van dit bestuur op basis waarvan de ontwerp-begroting wordt opgesteld. Afstemming Vaststelling van het financieel jaarbericht en de ontwerp- begroting ⁷ / ter instemming voorleggen aan AB-VRH
Te volgen procedure/ te plegen afstemming	Met wie/ welk gremium? Financiële Adviescommissie Gemeenteraden Directie Overleg DB Gemeenteraden AB-VRH Gedeputeerde Staten	Wanneer? 7 mei 2025 11 april – 15 juli 2025 12 augustus 2025 29 augustus 2025 29 augustus – 11 september 2025 12 september 2025 Na AB 12 september	Doel Advies Afstemming gemeenteraden Bespreking uitkomst traject raden/ Adviescie Besluitvorming begroting + voorgestelde reactie zienswijze In kennis stellen raden van voorgenomen reactie zienswijze Vaststellen begroting + reactie zienswijzen + advies van Fin. Adviescie Beoordeling
OR	Moet dit stuk naar de OR? ☒ Ja ☐ Nee	Met welk doel? Ter kennisname	Wanneer? Na behandeling in AB
Fatale datum	Cf. de Wet gemeenschappelijke regelingen dient de begroting voor 30 april te worden ingediend bij de gemeenteraden.		
Besluit	☐ Conform gevraagd besluit	☐ Na aanpassing akkoord	☐ Aanhouden
Evt. opmerkingen tijdens vergadering	Typ tekst		

⁷ Vorig jaar is n.a.v. de zienswijzeprocedure toegezegd om een aparte bijlage in de begroting op te nemen m.b.t. de gemeentelijke bijdrage voor FLO-kosten. Deze bijlage ontbrak nog bij de behandeling in het DB-VRH en is t.b.v. de behandeling in het AB toegevoegd.